

Kohtuasi C-283/24 [Barouk]ⁱ**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

23. aprill 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Dioikitiko Dikastirio Diethnous Prostasias (Küpros)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

29. märts 2024

Kaebaja:

B. F.

Vastustaja: Kypriaki Dimokratia meso proistamenou tis Ypiresias Asylou
(Küprose Vabariik varjupaigateenistuse juhi kaudu)**Põhikohtuasja ese**

Kaebus, millega kaebaja põhikohtuasjas vaidlustab varjupaigateenistuse 7. veebruari 2022. aasta otsuse, millega lükati tagasi tema rahvusvahelise kaitse taotlus, ja samas menetluses tehtud tagasisaatmisotsus, mille täitmine on aga peatatud, et oodata ära eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud kaebuse tulemus.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõigete 1 ja 3 tõlgendamine Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 alusel ja koostoimes individuaalse läbivaatamise (direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõike 3 punkt c), koostöö- (viidatud direktiivi artikli 4 lõige 1) ja lojaalse koostöö (ELL artikli 4 lõige 3) kohustusega – ELTL artikkel 267

ⁱ Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

Eelotsuse küsimused

1. Kas direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõikeid 1 ja 3, tõlgendatuna harta artikli 47 alusel ja koostoimes individuaalse läbivaatamise kohustuse, mis on sätestatud artikli 4 lõike 3 punktis c, direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõikes 1 sätestatud koostöökohustuse ja ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö kohustusega, tuleb tõlgendada nii, et juhul kui puudub sõnaselge riigisisene säte, mis näeb ette riigisisese kohtu pädevuse korraldada kaebaja arstlik läbivaatus artikli 46 tähenduses, võib kõnealune kohus tuletada õiguse teha määrus kaebaja suhtes arstliku läbivaatuse korraldamiseks viidatud sättest otse, kui seda peetakse rahvusvahelise kaitse taotluse täieliku ja *ex nunc* läbivaatamise seisukohast vajalikuks?

2. Kas direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõikeid 1 ja 3, tõlgendatuna harta artikli 47 alusel ja koostoimes individuaalse läbivaatamise kohustuse, mis on sätestatud artikli 4 lõike 3 punktis c, direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõikes 1 sätestatud koostöökohustuse ja ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö kohustusega, tuleb tõlgendada nii, et juhul kui puudub sõnaselge riigisisene säte, mis näeb ette riigisisese kohtu pädevuse korraldada kaebaja arstlik läbivaatus artikli 46 tähenduses, ja laiemalt, kui puudub sõnaselge seaduse säte arstlikule läbivaatusele suunamise mehhanismi kohta, mida riigisisene kohus saab kasutada sama artikli alusel, siis kas kohtul on pädevus pöörduda menetleva ametiasutuse (kes on jätkuvalt pool selles kohtus pooleliolevas menetluses) poole, et see asutus saaks analoogia alusel käivitada direktiivi 2013/32/EL artiklis 18 sätestatud mehhanismi, edastades riigisisesele kohtule kaebaja arstliku läbivaatuse tulemuse?

3. Kas direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõiget 3, tõlgendatuna harta artikli 47 alusel, tuleb tõlgendada nii, et rahvusvahelise kaitse taotluse täieliku ja *ex nunc* läbivaatamise kord on liikmesriikide menetlusautonoomia otsustada? Kui sellele küsimusele vastatakse jaatavalt, kas siis tuleb direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõikeid 1 ja 3, tõlgendatuna harta artikli 47 alusel ja koostoimes direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõikes 1 sätestatud koostöökohustuse ning ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttega, tõlgendada nii, et juhul kui puudub sõnaselge riigisisene säte, mis näeb ette riigisisese kohtu pädevuse korraldada kaebaja arstlik läbivaatus, ja laiemalt, kui puudub sõnaselge seaduse säte arstlikule läbivaatusele suunamise mehhanismi kohta, mida riigisisene kohus saab kasutada, siis kas kohtul on pädevus pöörduda menetleva ametiasutuse poole (kes on jätkuvalt pool selles kohtus pooleliolevas menetluses), et see asutus saaks analoogia alusel käivitada direktiivi 2013/32/EL artiklis 18 sätestatud mehhanismi, edastades riigisisesele kohtule kaebaja arstliku läbivaatuse tulemuse, kui see kohus leiab, et riigisisese meetmed ei vasta tõhususe põhimõttele?

4. Kas direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõiget 3 koostoimes harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et juhtudel, mil tuvastatakse nõuetekohaste mehhanismide puudumine direktiivi 2013/32/EL artikli 46 lõikes 3 sätestatud täieliku ja *ex nunc* individuaalse läbivaatamise korraldamiseks, on viidatud artiklites ette nähtud

tagatised täidetud, kui riigisisesel kohtul on pädevus tühistada rahvusvahelise kaitse taotluse rahuldamata jätmise otsus?

Asjakohased liidu õiguse sätted ja asjakohane Euroopa Kohtu praktika

Euroopa Liidu leping (edaspidi „ELL“): artikli 4 lõige 3 ja artikli 19 lõike 3 punkt b.

Euroopa Liidu toimimise leping (edaspidi „ELTL“): artiklid 78 ja 267.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“): artiklid 18 ja 47.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT 2013, L 180, lk 60): artikkel 18 ja artikli 46 lõiked 1 ja 3.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9); artikli 4 lõige 1 ja lõike 3 punkt c

Euroopa Liidu Kohtu 4. detsembri 1974. aasta kohtuotsus *Van Duyn vs. Home Office*, C-41/74, EU:C:1974:133; 19. jaanuari 1982. aasta kohtuotsus *Becker*, C-8/81, EU:C:1982:7; 22. juuni 1989. aasta kohtuotsus *Fratelli Constanzo vs. Comune di Milano*, C-103/88, EU:C:1989:256; 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591; 25. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *F*, C-473/16, EU:C:2018:36; 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584; 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626; 19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *PG*, C-406/18, EU:C:2020:216; ja 29. juuni 2023. aasta kohtuotsus *International Protection Appeals Tribunal jt (pommirünnak Pakistanis)*, C-756/21, EU:C:2023:523.

Riigisisese õiguse asjakohased sätted

1960. aasta kohtute seadus („O peri Dikastirion Nomos tou 1960“), mida on mitu korda muudetud ja mille viimane asjakohane kohaldatav muudatus on 2023. aastal tehtud teine muudatus: artikkel 34A.

Määrus Euroopa Ühenduste Kohtule eelotsusetaotluste esitamise korra kohta (1/2008) („O peri Prodikastikis Parapompis sto Dikastirio ton Evropaikon Koinotiton Diadikastikos Kanonismos (1/2008)“): artiklid 3 ja 5.

Rahvusvahelise kaitse halduskohtu asutamise ja toimimise 2018. aasta seadus („O peri tis Idrysis kai Leitourgias Dioikitikou Dikastiriou Diethnous Prostiasias

Nomos tou 2018“), mida on mitu korda muudetud ja mille viimane asjakohane kohaldatav muudatus on 2023. aastal tehtud teine muudatus: artikkel 11.

2000. aasta pagulaste seadus („O peri Prosfygon Nomos tou 2000“), mida on mitu korda muudetud ja mille viimane asjakohane kohaldatav muudatus on 2023. aastal tehtud muudatus: artikkel 15 (kaebaja arstlik ja psühholoogiline läbivaatus), artikkel 16 (direktiivi 2011/95 artikli 4 lõike 1 ülevõtmine) ja artikli 18 lõike 3 punkt c (rahvusvahelise kaitse taotluse individuaalsel alusel läbi vaatamine).

2019. aasta määrus rahvusvahelise kaitse halduskohtu kodukorra kohta (3/2019) („Oi peri tis Leitourgias Dioikitikou Dikastiriou Diethnous Prostasias Diadikastikoi Kanonismoi tou 2019 (3/2019)“): artiklid 7 ja 10.

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Kaebaja põhikohtuasjas on pärit Liibanonist ning omab selle riigi passi. Ta sisenes Küprose territooriumile ebaseaduslikult, valitsuse kontrolli all mitteolevate alade kaudu. 4. septembril 2018 esitas ta rahvusvahelise kaitse taotluse. Seoses põhjustega, mille tõttu ta oma päritoluriigist lahkus, vastas kaebaja oma taotluses kokkuvõttes järgmist: „poliitilised põhjused – ähvardus – oht“. 5. ja 26. augustil ning 9. septembril 2020 viidi tõlgi abil läbi hilisemad ärakuulamised praeguse Euroopa Liidu Varjupaigaameti (EUAA) ametnikuga.
- 2 Ärakuulamistel teatas kaebaja, et ta on Liibanoni kodanik, maroniidist kristlane ja toetab Kataebi parteid, mille sõjaväelisse harusse ta noorena „sõjaväemuusikuna“ astus. Ta lahkus oma koduriigist kakskümmend aastat tagasi. Kaebaja teatas, et ta on abielus ning et tema naine on pärit kolmandast riigist, kus ta nende pojaga elab. Ta on ühenduses ainult emaga, sest ta väidab, et ülejäänud sugulased on režiimi toetajad ja luuravad tema järel. Ta on mitme riigi vahel liikunud, sest ajast, mil ta sõjaväeteenistusest lahkus, on talle Liibanonis pidevalt alusetuid süüdistusi esitatud, sealhulgas, et ta pooldab islamikalifaati (ISIS) või et ta luurab Israeli heaks, mille eest on ette nähtud surmanuhtlus. Oma veendumuste tõttu ja vastumeelsuse tõttu režiimi ametiasutustega koostööd teha on ta muutunud oma päritoluriigi salateenistuse märklauaks, aga ka Süüria salateenistuse ning erinevate sõjaväeliste ja terroristlike rühmituste märklauaks. Samuti kirjeldas ta – kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates üpris segadusseajavalt ja mitte eriti usutavalt – enda röövimist ja tapmiskatset ning kinnitas, et Liibanoni ja Süüria ametiasutused on teda piinanud.
- 3 25. jaanuaril 2022 esitas ametnik varjupaigategenistuse juhile aruande-soovituse, milles ta tegi ettepaneku varjupaigataotlus tagasi lükata. Varjupaigategenistuse juht kiitis aruande 7. veebruaril 2022. aastal heaks. Eelkõige eristas varjupaigategenistus kaebaja poolt käesolevas menetluses esitatud teavet hinnates kolme peamist väidet, millest esimesega, mis käsitles tema isikusamasust, muid isikuandmeid ja päritoluriiki, nõustuti, kuna asjakohased andmed esitati üksikasjalikult, lünkadeta või vastuoludeta ning välised allikad kinnitasid neid. See-eest lükati tagasi teine väide probleemide kohta Liibanoni ametiasutustega, kuna kaebaja ei tõendanud

tegeliku probleemi olemasolu. Kaebaja vabastati ametlikult sõjaväeteenistusest, kui ta oli eelnevalt vastava trahvi tasunud. Samamoodi lükati tagasi ka kolmas väide, mis on teisega lahutamatu seotud ning mille kohaselt Liibanoni ja Süüria sõjalised ja ametiasutused teda piinasid. Tuvastati, et kaebaja asjassepuutuvates ütlustes ei ole asjaolusid, mis viitaksid sellekohasele tegelikule isiklikule kogemusele. Seetõttu leidis varjupaigateenistus, et puudub põhjendatud tagakiusamishirm või tõsise kahju kannatamise oht, kui kaebaja pöörduks tagasi oma päritoluriiki, ning et seega ei ole põhjendatud talle rahvusvahelise kaitse korra kohaldamine.

- 4 Kaebajat teavitati taotluse rahuldamata jätmise otsusest 31. märtsil 2022. 12. aprillil 2022 vaidlustas kaebaja rahuldamata jätmise otsuse Dioikitiko Dikastirio Diethnous Prostiasiasis (rahvusvahelise kaitse halduskohus, Küpros, edaspidi „DDDP või eelotsusetaotluse esitanud kohus“). Eelnevalt, 11. aprillil 2022 esitas ta tasuta õigusabi saamise taotluse, mis jäeti 7. detsembril 2022 rahuldamata. Kohtumenetluses esindab kaebaja ennast ise, advokaadi abita.
- 5 16. oktoobril 2023 palus DDDP pooltel esitada oma seisukohad oma kavatsuse kohta esitada eelotsuse küsimus Euroopa Liidu Kohtule. Küprose Vabariik varjupaigateenistuse juhi (edaspidi „vastustaja“) kaudu esitas kirjalikud seisukohad, väites, et käesoleval juhul ei ole eelotsusetaotluse esitamiseks alust, kuna asjakohaste liidu õiguse sätete tõlgendamine on selge, ning juhul kui DDDP otsustab, et kaebajale ei ole ekslikult arstlikku läbivaatust korraldatud, võib ta vaidlustatud otsuse tühistada. Kaebaja ei esitanud kirjalikke seisukohti.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates kinnitab kaebaja end isiklikult, advokaadi abita esindades mitmel juhul arusaamatult, et teda on tema veendumuste tõttu kakskümmend aastat taga kiusatud. Ta väidab, et pärast kodusõda muutus Liibanon terroristliku rühmituse kontrolli all olevaks riigiks. Ta väidab, et varjupaigateenistuse otsus on vale ning leiab, et see tuleneb vastustaja teadlikkuse puudumisest või tema poliitiliste vastaste mõjust. Ta rõhutab, et araabia keele tõlgi kohalolu tekitas temas teabelekkete kartuse, mille tõttu jättis ta tundliku teabe avaldamata.
- 7 Vastustaja viitas oma järeldustele kaebaja usaldusvääruse kohta, juhtides tähelepanu punktidele, mille ta vastuoluliseks, järjepidevuseks või üldiseks hindas, ning kordas oma järeldust, et kaebajal puudus tagakiusamise või tõsise kahju kannatamise oht, kui ta pöördus tagasi oma päritoluriiki.
- 8 Arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu kavatsust pöörduda Euroopa Kohtu poole seoses oma õigusega korraldada kaebaja arstlik läbivaatus või kohustada pädevat haldusasutust kõnealust arstlikku läbivaatust korraldama, väidab vastustaja, et ei ole täidetud eelotsusetaotluse esitamise tingimused. Ta väidab muu hulgas, et eelotsusetaotluse esitanud kohus võib asjakohastes küsimustes juhinduda hiljutistest Anotato Dikastirio tis Kypriakis Dimokratiase (Küprose

Vabariigi kõrgeim kohus) otsustest ning et arstlikule läbivaatusele suunamine on haldusasutuste pädevuse küsimus, kuna see sisaldub direktiivi 2013/32 II peatükis, mis käsitleb rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise esimest etappi.

- 9 Vastavate küsimuste sisu kohta leiab vastustaja, et kaebaja arstlikule läbivaatusele saatmine kuulub varjupaigateenistuse kaalutusõiguse hulka (vt pagulaste seaduse artikkel 15). Lisaks on liikmesriikide ülesanne kontrollida direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 3 kohaldamist, nagu tuleneb 25. juuli 2018. aasta kohtuotsusest *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584. Vastustaja viitab ka 29. juuni 2023. aasta kohtuotsusele *International Protection Appeals Tribunal jt (pommirünnak Pakistanis)*, C-756/21, EU:C:2023:523, punktid 28–94, väites, et viidatud kohtuotsusest ilmneb, et menetleval ametiasutusel on pädevus viia läbi kaebaja vaimse tervise ekspertanalüüs. Viimasena väidab ta 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsusele *Ahmedbekova*, C-652/16, EU:C:2018:801 (punktid 92–96), tuginedes, et kui DDDP ei ole võimeline viima läbi asjaolude ja õigusküsimuste *ex nunc* ja täielikku hindamist, pakuvad riigisisised seadused selleks rahvusvahelise kaitse halduskohtute asutamise ja toimimise seaduse artikli 11 punktis 6 vajalikke tagatisi, st DDDP võimaluse kohustada haldusasutust tema konkreetsele küsimusele vastama.
- 10 Kuigi kaebajal oli selleks võimalus, ei esitanud ta ühtegi seisukohta DDDP kavatsuse kohta esitada Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimused.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 11 Riigisiseste õigusnormide kohaselt toimub rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamine kahes etapis, esimeses etapis haldusasutuses ja teises etapis kohtus. Varjupaigateenistus, mis tegutseb siseministeeriumi alluvuses (pagulaste seaduse artikkel 2), on „menetlev ametiasutus“ direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti f tähenduses. DDDP on selle direktiivi artikli 46 lõike 3 tähenduses „esimese astme kohus“, kes peab viidatud sätte ja DDDP asutamise ja toimimise seaduse artikli 11 lõike 3 alusel analüüsima täielikult ja *ex nunc* kohtuasja faktilisi ja õigusküsimusi ja otsustama viimases astmes, kas haldusasutuse kõnealune otsus täielikult või osaliselt kinnitada või tühistada.
- 12 Kohustus viia läbi rahvusvahelise kaitse taotluste individuaalne läbivaatamine, võttes arvesse kaebaja isiklikku olukorda, on sõnaselgelt ette nähtud direktiivi 2011/95 artikli 4 lõike 3 punktis c ning seda on kinnitatud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikas (vt näiteks 19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *PG*, C-406/18, EU:C:2020:216, punkt 29). Selles osas iseloomustab kaebaja väiteid põhikohtuasjas, nii haldusmenetluse kui kohtumenetluse kestel, järjepidevuse ja usutavuse puudumine. Haldusasutus ei viinud aga tema vaimse ega füüsilise tervise suhtes läbi psühholoogilisi ega muid arstlikke läbivaatusi, eelkõige rõhuga näitajatele, mis viitavad läbielatud tagakiusamisele või tõsisele kahjule või piinamise või muude tõsiste füüsilise või psüühilise vägivalla aktide sümptomitele või märkidele. Seega on vaja korraldada arstlik läbivaatus ja panna arstiteaduslik

diagnoos, et teha kindlaks, kas kõnealuse suure järjepidevusetuse ja usutavuse puudumise aluseks on mõni meditsiiniline tegur.

- 13 Riigisisene seadus (pagulaste seaduse artikkel 15) näeb sõnaselgelt ette haldusasutuste pädevuse suunata kaebaja arsti ja/või psühholoogi juurde. Sarnast sätet ei ole aga olemas DDDP kohta, kes võib pelgalt „kohustada haldusasutust vastama küsimusele vaidlusaluse küsimuse kohta kohtu poolt määratud tähtaja jooksul“ (rahvusvahelise kaitse halduskohtu asutamise ja toimimise seadus, artikli 11 lõige 6). Vastustaja tugineb ka Küprose Vabariigi kõrgeima kohtu kahele hiljutisele otsusele, mis tehti Vabariigi peaprokuröri taotlusel *certiorari*-tüüpi eelisvolutuse andmiseks, st taotlus madalama astme kohtu otsuse vastu, mis tehti väidetavalt pädevust ületades või pädevuse puudumisel või õigusnormi ilmse rikkumise tagajärjel (otsus kohtuasjas, milles käsitleti Vabariigi peaprokuröri taotlust *certiorari*-tüüpi eelisvolutuse andmiseks seoses rahvusvahelise kaitse halduskohtu 10.2.2023 määrusega, mis tehti kaebuses nr 7386/22, 7. aprilli 2023 tsiviilasi nr 31/2023, ja otsus kohtuasjas, milles käsitleti Vabariigi peaprokuröri taotlust *certiorari*-tüüpi eelisvolutuse andmiseks seoses rahvusvahelise kaitse halduskohtu 10.2.2023 otsusega, 15. mai 2023 apellatsioonkaebus nr 30/2023). Viidatud otsustes kinnitas kõrgem kohus, et DDDP tegutses oma pädevuse ja kohtualluvuse piire ületades, kui ta kohustas korraldama kaebaja suhtes arstlikke läbivaatusi. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib aga, et eespool viidatud kohtuasjades ei analüüsitud küsimust tema pädevusest kohustada läbi viima ekspertiisi ja panema arstlikku diagnoosi ka rahvusvahelise kaitse halduskohtu asutamise ja toimimise seaduse artikli 11 lõike 3 alusel, mis viitab täielikule ja *ex nunc* läbivaatamisele, mille DDDP peab vaidlustatud akti tagasilükkamise kohta tegema.
- 14 Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigid „direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 3 alusel kohustatud kohandama oma riigisisest õigust selliselt, et vastava õiguskaitsevahendi menetlemine hõlmaks kõigi faktiliste ja õiguslike asjaolude läbivaatamist kohtus, mis võimaldab tal anda menetletavale asjale ajakohastatud hinnangu“ (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 110). Lisaks kinnitati, et viidatud artikli 46 lõige 3, milles nähakse ette täieliku ja *ex nunc* läbivaatamise nõue, on liidu õiguse norm, millel on vahetu õigusmõju (29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 73). Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas ta on võimeline niisuguse kontrolli läbi viima, kui tal ei ole pädevust korraldada kaebaja arstlikku läbivaatust, mille vajalikkust on tunnustanud ka Euroopa Kohus (19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus PG, C-406/18, EU:C:2020:216, punkt 31, ja 29. juuni 2023. aasta kohtuotsus International Protection Appeals Tribunal jt (pommirünnak Pakistanis), C-756/21, EU:C:2023:523, punkt 60). Euroopa Kohus sedastas, et võib osutada „vajalikuks määrata muid menetlustoiminguid, eelkõige direktiivi 2013/32 artikli 18 lõike 1 esimeses lõigus nimetatud arstlikku läbivaatust“ (19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus PG, C-406/18, EU:C:2020:216, punkt 31). Euroopa Kohtu praktika põhjal ei ole aga selge, kas selline pädevus võib tuleneda direktiivi 2013/32 artikli 46 lõikest 3 otse või kas selle tunnustamine on liikmesriikide menetlusautonoomia otsustada.

- 15 Kokkuvõttes peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vajalikuks korraldada kaebaja arstlik ekspertiis, et olla võimeline läbi viia rahvusvahelise kaitse taotluse individuaalne, täielik ja ajakohastatud läbivaatamine, võttes arvesse kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Kuna riigisiseses õiguses ei ole sõnaselget sätet, mis annaks talle arstliku läbivaatuse lubamise pädevuse, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 3 vahetu õiguspõhju alusel on võimalik tunnustada seda pädevust (esimene eelotsuse küsimus) või pädevust kohustada menetlevat ametiasutust neid läbivaatusi korraldama, kui ta seda vajalikuks peab (teine eelotsuse küsimus).
- 16 Seoses vahenditega, mis on riigisiseses õiguses ette nähtud pagulaste seaduse artiklis 15 sätestatud sümptomite või näitajate tuvastamiseks, on Küprose Vabariigi kõrgem kohus kinnitanud, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul ei ole pädevust kohustada menetlevat ametiasutust läbi viima konkreetset meditsiinilist või psühholoogilist läbivaatust kaebaja suhtes, kes on seda taotlenud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib aga, kas võimalus esitada haldusasutusele küsimusi kaebaja suhtes meditsiiniliste läbivaatuste korraldamata jätmise kohta lubab tal läbi viia „täieliku ja ajakohastatud analüüsi kaebaja rahvusvahelise kaitse vajaduse kohta“. Loomulikult võib eelotsusetaotluse esitanud kohus saada menetlevalt ametiasutuselt vajalikku teavet selle kohta, miks arstlikku läbivaatust ei peetud asjakohaseks või vajalikuks. Kui aga eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsus erineb haldusasutuse omast, ei ole kohtul omal algatusel mitte ühtegi vahendit, et saada täielik ülevaade kaebaja ajakohastatud tervislikust seisundist, ega selleks, et kohustada korraldama pagulaste seaduse artiklis 15 sätestatud märkide ja/või sümptomite kontrollimiseks läbivaatust, mille haldusasutus jättis korraldamata.
- 17 Lisaks ei saa eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates, vaatamata sellele, et rahvusvahelise kaitse taotlejatele antakse võimalus meditsiinilisi läbivaatusi esitada, eeldada, et nad on teadlikud sellest, millised dokumendid on asjakohased nende taotluse läbivaatamiseks, eelkõige käesoleval juhul, mil kaebajat ei esinda advokaat. Seega, kui leitakse, et talle kättesaadavad meetmed viidatud direktiivi artikli 46 lõikes 3 sätestatud kontrolli läbiviimiseks jäetakse liikmesriikide menetlusautonoomia hulka, siis tõusetub küsimus, kas eelotsusetaotluse esitanud kohus saab tõhusalt täita oma kohustust korraldada rahvusvahelise kaitse taotluse täielik ja *ex nunc* läbivaatamine, tulenevalt tema pädevusest esitada menetlevale ametiasutusele küsimusi. Ta leiab, et selle tõttu on taotlejal liiga raske kasutada õigust oma juhtumi individuaalsele hindamisele. Seetõttu palub ta selgitada, kas ta võib kohustada haldusasutust meditsiinilist ekspertiisi läbi viima, kui ta leiab, et riigisisesed meetmed ei täida tõhususe põhimõtte nõudeid (kolmas eelotsuse küsimus).
- 18 Kui ei tunnustata taotluse esitanud kohtu pädevust kohustada korraldama rahvusvahelise kaitse taotleja arstlikku läbivaatust või kohustada haldusasutust neid läbivaatusi läbi viima, peab see kohus vaidlusaluse rahuldumata jätmise otsuse tühistama nii, et ta ei saa korraldada täielikku ja *ex nunc* läbivaatamist. Järelikult ei ole võimatu tühistada muus osas õiget haldusasutuse otsust, koos

rahvusvahelise kaitse taotluse järgneva läbivaatamisega. Sellist liiki menetlus ei näi kokkusobiv taotluste kiire läbivaatamise ega varjupaigasüsteemi ökonomia põhimõttega. Seega on igati kaheldav, et direktiivi 2013/32 artikli 46 lõikes 3 ja harta artiklis 47 sätestatud eeldused on täidetud (neljas eelotsuse küsimus).

- 19 Kõige eeltoodu alusel peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused.

TÖÖDOKUMENT